

Iluliaq

Föreningen Sverige-Grönlands medlemsblad Nr 1/2013

A woman with dark hair, wearing a blue jacket over a black top and a colorful beaded necklace, is smiling broadly. She is holding a large bouquet of white and blue flowers wrapped in clear plastic. In her right hand, she holds a flag with a red lotus flower and the word 'UMUT' on a blue background. The background is dark with a large, stylized lotus flower logo and some text, including 'SI' and 'SE'.

Svartmögel och byggfusik i grönländska hus, sid 4

Rättssystem med rötter i 1700-talet, sid 7

Sälj inte ut Grönland

I början på 80-talet hade jag ett solgult märke på min fjällrävenjacka. Från märket log en röd sol och budskapet URANI NAAMIK kunde ingen missa.

Det märket var mig mycket kärt och jag bar det i många år som en solidaritetshandling gentemot det grönländska folket. Kvannefjället utanför Narsaq bär på en mörk skatt och det fanns krafter både inom och utanför Grönland som ville tömma fjället på de stora uranförekomster som ansågs ligga där. Beslut togs dock att Grönland skulle visa kalla handen till alla planer på brytning och införde nolltolerans mot uran. Invånarna i Narsaq kunde andas ut.

När Hjemmestyret infördes 1979 fanns en vilja att göra upp med Danmarks inflytande på samhällsutvecklingen. Såren efter kolonialtidens oförätter var fortfarande oläkta. En växande opinion menade att Grönland skulle styras av grönländare. Idag har Grönland Selvstyre och nu är det i stället de som varnar för att grönländska politiker kan fatta beslut som ställer Grönland i beroende till helt andra makter, nämligen internationella storbolag. En utveckling som, om man ser hur det gått för befolkningar i andra resursrika områden, kan komma att stå landet dyrt.

En av dem som höjer ett varnande finger är fd borgmästaren i Narsaq, Kalistat Lund, som befärdar att Grönland inte har lärt sig av historien utan upprepar gamla misstag. Sydgrönland är på väg att utvecklas till Grönlands kornbod. Det är där som de bästa förutsättningarna finns att producera lokal mat. Men förekomsten av så kallade sällsynta jordarter har lockat dit ett australiensiskt gruvbolag och i deras agenda ingår också att bryta uran. Om Grönland ska ta täten i den hårdnande konkurrensen när det gäller sällsynta jordarter så måste brytningen

I bergen runt Narsaq finns några av världens största fyndigheter av sällsynta metaller, även uran.

komma igång senast 2015. Politikerna måste alltså fatta ett snabbt och kanske inte helt grundat beslut.

Konsekvenserna av ett så snabbt beslut kan inte riktigt överskådas idag. Men gruvdrift av detta slag passar definitivt inte ihop med jordbruk och födovaruproduktion.

Utvecklingen går i samma riktning som i Sverige och i stora delar av övriga världen. Många politiker är beredda att sälja ut landets råvaruresurser för en billig penning med hopp om att få nya jobb och mer välfärd i utbyte. Gruvdrift av idag är dock kortsiktig och beroende av situationen på världsmarknaden. Det som blir jobb idag kan lätt bli stora problem i morgon. Grönland kan mista kontrollen över sin egen utveckling.

Grönland tar riktning mot ekonomiskt oberoende och då måste landet naturligtvis tjäna pengar. En ökning av välfärden kräver att råvarutillgångarna utnyttjas. Men inte till vilket pris som helst, säger Kalistat Lund. Han vill att Grönland tackar nej till storbolagen och i stället

skapar skattemässiga förutsättningar för mindre bolag och lokala företag att etablera sig.

För honom handlar grönländsk självständighet inte bara om råvaror utan också om att värna den grönländska kulturen och en inhemsk livsmedelsförsörjning. Idag är importen av mat från Danmark så stor som 90 procent. Grönländarnas möjligheter att själva råda över kvaliteten på maten är alltså mycket liten. Hans förslag är i stället att satsa på produktion i bygderna och göra dem ekonomiskt självbärande. Storskalig gruvdrift skulle vara ett hot mot en sådan produktion.

Han uppmanar politikerna att inte låta sig förblindas av de stora bolagens löften om snabba pengar. En bärkraftig och miljöanpassad utveckling måste få ta tid och den bygger på småskalighet och mångfald.

Sylvia Hild

Iluliaq

En tidning från Föreningen Sverige-Grönland. www.sverige Gronland.com
Redaktionen består av:

Ordförande Sylvia Hild, Helgagatan 36 F, 118 58 Stockholm, Telefon: 070-303 96 30, e-post: sylvia.hild@comhem.se

Sekreterare: Joel Åsblom, tel: 070-7871436, e-post: asblom@rocketmail.com

Föreningens kassör är Mats Gullberg, tel: 08-660 91 79, e-post: matsgullberg2003@yahoo.se

Framgång för nationalisterna i grönländskt val

Efter fyra år med socialistiska Inuit Ataqatigiit vid rodet blir det nu i stället socialdemokratiska Siumut som ska bilda regering. Partiet fick 42,8 procent av rösterna och ska nu överväga en koalition med nationalistiska Partii Inuit.

Vid förra valet 2009 fick Siumut efter 30 års regeringsinnehav se sig slaget av socialistiska Inuit Ataqatigiit (IA) som fick 43,7 procent av rösterna.

När de sista rösterna hade räknats står det klart att den grönländska befolkningen inte varit nöjda med den företagsvänliga politik som förts under IAs styre. Nu halkar regeringspartiet ner på 34,4 procent och har förlorat många röster till det nya, mer vänsterinriktade partiet Partii Inuit som lyckades knipa 6,4 procent av rösterna. Samtidigt går Siumut framåt med en ökning på 16,3 procent till 42,8 procent vilket innebär att man återtar regeringsmakten fast måste hitta en eller flera koalitionspartner för att få majoritet i parlamentet (Inatsisartut). Regeringsbildare blir för första gången i Grönlands historia en kvinna, 47-åriga Aleqa Hammond som för fyra år sedan avlöste Hans Enoksen som Siumuts partiledare.

Årets valrörelse har handlat mycket om vägen framåt mot självstyre och lösörelse från moderlandet Danmark. För att nå detta mål krävs även ekonomiskt oberoende vilket ställer krav på stora industriprojekt, inte minst inom gruv- och oljeindustrin. Det har inneburit att flera politiker börjat överväga att släppa principen om nolltolerans mot uranutvinning.

Före valet uppgav vice ordförande i självstyret, Jens B Frederiksen, att man kan tänka sig att börja sälja uran men att man kommer att vänta med beslut i frågan till efter valet.

Världens femte största urantillgång finns vid Kvanefjeld på södra Grönland där australiska Greenland Minerals and Energy (GME) har långt framskridna gruvplaner.

Om Grönland ska kunna frigöra sig från Danmark krävs stora satsningar på olja, gas och gruvor.

GME har inlett provgrävningar kring Kvanefjeld och lockar med att man redan i ett inledande skede skapar 30 arbetsplatser i den lilla orten Narsaq. Under ett 20-tal år räknar man med att kunna utvinna 43 729 ton sällsynta mineraler varav 3 895 ton är uran.

GME planerar att bygga två fabriker samt en 13 kilometer lång väg med byggstart 2014. Av de totalt 2 000 arbetsplatser som krävs lovar GME att 600 ska vara lokalanställda grönländare medan ytterligare 800 arbetsplatser kan skapas hos gruvans underleverantörer.

Under våren ska grönländska myndigheter lämna en rapport om miljö- och hälsokonsekvenser av en eventuell brytning. Om den inte innehåller stora tveksamheter verkar det finnas majoritet även i Grönlands parlament, Landstinget, för utvinningen.

Från danskt håll lyfts dock varnande fingrar för att hanteringen av uran skulle kunna hamna utanför det grönländska självstyrets ansvarsområde. Bland de få områden där Danmark fortfarande har kontrollen märks strategiska försvarsfrågor och eftersom uran kan användas i atombomber vill Danmark gärna ha ett ord med i laget när och om det blir tal om uranexport.

Joel Åsblom

Aleqa Hammond förväntas bli ny regeringschef på Grönland.

Ombytta roller

Resultatet av det grönländska valet där parenteserna anger förändringar från 2009 års val.

- * Siumut: 42,8 procent (+16,3)
- * Inuit Ataqatigiit (IA): 34,4 procent (-9,3)
- * Atassut: 8,1 procent (-2,7)
- * Partii Inuit: 6,4 procent (+6,4)
- * Demokraterne: 6,2 procent (-6,5)
- * Kattusseqatigiit Partiiat: 1,1 procent (-2,7)

Det grönländska Landsting (Inatsisartut) är motsvarigheten till Riksdagen och hade vid hjemmestyrets införande 21 medlemmar. Sedan 1999 har man 31 ledamöter. Regeringen kallas Naalakkersuisut och leds sedan 2009 av det största partiets (IA) ordförande Kuupik Kleist. Nu blir det Aleqa Hammond som får ta över stafettpinnen.

Svartmögel och byggfusk

Det har under de senaste åren visat sig att svartmögel är vanligare än vad man hittills trott på Grönland.

I de flesta fallen har det gällt nyare byggnader. Hur kan detta ske med dagens byggteknik och moderna material?

Jag arbetar själv inom byggbranschen och är ursprungligen byggnadsnickare utbildad på Grönland. När jag arbetade hemma i Sisimiut var det inte några konstigheter förknippade med att ta till sig byggteknik från bl a Danmark. Det viktiga var att se till att luften bakom fasadbeklädnaden hade möjlighet att cirkulera. För detta använde vi oss av en så kallad vindskiva vilken bestod av en vanlig gipsskiva med vindpapp, alltså en organisk yta.

Hantverkarmässigt utförande var viktigt och det lärde jag mig av min chef. Men på dagens byggen är det inte alltid yrkesstolthet som styr. Det är snarare tiden som styr och tid är lika med pengar. Ju längre tid ett bygge tar ju dyrare blir det. Detta leder till att man släpper på kvaliteten på det som inte syns utåt, vilket lätt leder till otäta hus. Resultatet blir svartmögel.

Men det är inte bara på bygget som problemet finns. Allt börjar på kontoret med konstruktör, arkitekter och andra konsulter. Här har man utan att reflektera tagit

till sig metoder som lämpar sig för ett helt annat klimat än det grönländska. Dessa konstruktioner kan i ett kallt klimat leda till att fukten reagerar på ett annat sätt än i ett varmare klimat. Man kanske har utfört konstruktionen rätt men använt fel material.

Ett exempel kan vara en luftad träfasad där man använder sig av den ovan nämnda vindskivan. Under vintern täcks nedre delen av fasaden av snö som hindrar luften att cirkulera samtidigt som skivan med sin organiska yta suger till sig fukt. En perfekt miljö bildas för mögel att växa.

Detta har man tagit till sig det senaste året och börjat använda oorganiska skivor. Men ännu är kampen inte över. Mycket arbete måste läggas ned på att förebygga samtidigt som information är ytterst viktig. Täta konstruktioner är A och O liksom att ventilationen inomhus kontrolleras och oorganiska material används i utsatta miljöer.

Nu väntar ett stort arbete med att renovera fastigheterna lång tid framöver, mycket energi och pengar som i stället kunde ha satsats i nya fastigheter.

Pilutaq Larsen Ström

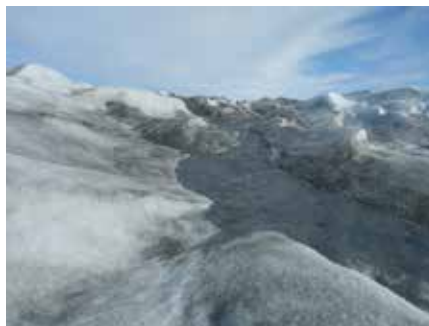
Ett varmare Grönland

En ny studie visar överraskande detaljer om svängningarna i jordens klimat för mer än 100 000 år sedan. Detta kan utnyttjas i dagens modeller av framtidens klimat.

Temperaturen på Grönland var cirka åtta grader varmare under den förra värmeperioden Eem för 130 000 till 115 000 år sedan för att sedan gradvis kylas av i den senaste istiden.

De nya resultaten publicerades i den vetenskapliga tidskriften Nature i januari och kommer från det internationella isborrprojektet NEEM (North Greenland Eemian Ice Drilling) på norra Grönland som avslutades i somras efter att ha borrarat 2,5 kilometer ner till berggrunden.

– Analyserna av isborrkärnan visar på högre temperaturer under Eem än vad man med modeller har uppskattat för norra Grönland, säger Margareta Hansson professor i miljövetenskap vid Institutionen för naturgeografi och kvartärgeologi, Stockholm universitet, och ledare för det svenska deltagandet i projektet. Forskare från Stockholms universitet, Uppsalas universitet och Lunds universitet har deltagit i borrhningarna tillsammans med deltagare från 14 olika nationer.

Trots den kraftiga uppvärmningen under Eem, en period då havsnivån var ungefär 4-8 meter högre än i dag, var ytan på inlandsisen bara några hundra meter lägre än den nuvarande nivån. Detta indikerar att Grönlands inlandsis bara kan ha bidragit till mindre än hälften av den totala havsnivåhöjningen.

– Den goda nyheten från denna studie är att Grönlands inlandsis inte är lika känslig för temperaturökningar under interglaciala perioder som vi tidigare trodde, säger Margareta Hansson. Den dåliga nyheten är att om Grönlands inlandsis inte försvann under Eem så måste Antarktis inlandsis vara ansvarig för en betydande del av höjningen av havsnivån

och därmed vara känsligare än vad vi har räknat med.

Isen från Eem-perioden visar tydliga tecken på att ytan på inlandsisen smälte. Smältvatten rann ner genom snön och frös åter i smältlager. Sådana smältlager är sällsynta i isen från de senaste 5 000 åren vilket ytterligare styrker att Eem-perioden var betydligt varmare än idag. I juli 2012 upplevde forskarna på borrhplatsen några dagar med extremt höga temperaturer. Det regnade och precis som under Eem-perioden bildades smältlager i snön.

Även om detta var en extrem händelse gör dagens ökande temperaturer det troligt att ytsmältning blir mer förekommande på Grönland och att de närmaste 50-100 åren får mer Eem-liknande klimatförhållanden.

– Det är en stor framgång för forskningen att samla och kombinera så många olika parametrar uppmätta i en iskärna och därigenom rekonstruera klimatutvecklingen under Eem-perioden, säger Dorthe Dahl-Jensen från Köpenhamns universitet och ledare för NEEM-projektet.

Grönsaker odlas i containrar

I början av året vann Pierre Minik Lyngge i konkurrens med 29 andra idégivare tävlingen Startup Greenland. Nu är hans idé på god väg att förverkligas och vinsten tänker han använda för att starta eget företag. Inspirationen har han hämtat från andra sidan av Davis Straede där odling av grönsaker i container har gjort succé.

Konceptet är att utrusta containern med hydroteknik, solljuslampor och isolera höljet så att man skapar ett konstgjort klimat där grönsakerna kan växa. Vad kan man då odla? Gurka, tomater, broccoli bl a. Dessa grönsaker är dyra på Grönland men med denna teknik kan man både odla lokalt och sänka priset.

Pierre Minik vill börja med jordgubbar, broccoli, gurka och tomater men det blir inga bananpalmer på Grönland lovar han.

Hjalmar Dahl

Homosexuella får sin historia nedskriven

Hjalmar Dahl är ICC:s vice president och känd som trumslagare i rockbandet Sume. Nu har han påbörjat ett arbete av helt annat slag. Han är i full färd med att skriva en bok om en samhällsgrupp som ofta utsätts för fördomar och diskriminering, nämligen homosexuella.

De senaste tre åren har han samlat material till boken och har också fått arbetsstipendium av Selvstyret.

Råd för mänskorrättigheter

Ett nytt oberoende råd har bildats för att främja och skydda mänskorrättigheterna i Grönland.

Rådet ska medverka till att bygga upp en allmän kunskap och kompetens när det gäller dessa rättigheter. Ordförande

för rådet blir Hjalmar Dahl som också är vice president i ICC, Inuit Circumpolar Conference. I ledningen finns även barnombudsmannen Aaja Chemnitz Larsen.

Grönlands Råd för Menneskerettigheter kommer att inleda sitt nästa möte med en endagskurs i mänskorrättigheter sett i ett grönländskt perspektiv.

Rådet kommer i första hand att ha en rådgivande funktion och är alltså inte någon klagoinstans.

Bildandet av rådet är historiskt och det har skett som svar på en stark önskan från Landstinget, Grönlands riksdag. Globalt sett är situationen bra i Grönland men det finns en hel del utmaningar som måste synliggöras och hanteras.

Rådet består av en lång rad representanter för olika civila samhällsorganisationer, institutioner och myndigheter.

Grönländsk präst i Århus

Det danska kyrkoministeriet har utlyst en ställning som sockenpräst för grönländarna i Danmark. Den nya prästen ska hålla sina gudstjänster i Århus.

Henriette Berthelsen har tagit initiativet till Facebookgruppen Den Grönlandske Menighed i Danmark (Kalaallit Ilagii Danmarkimi). Efter lång väntan kan hon och många andra grönländare nu glädja sig åt att få en egen präst som finansieras av Danmark. Hon är dock bekymrad över hur den nya prästen ska klara att tjäna hela den grönländska menigheten utan hjälp. Selvstyret har avisat att låta sin egen präst i Danmark utföra barndop, konfirmationer, bröllop och begravningar för de grönländare som uppehåller sig frivilligt i Danmark. Man vill spara in på prästens transportutgifter.

Isbjörnar kom utanför huset

Henrik Isaksen, fångstman från Narsarmiut nära Nanortalik, har skjutit två isbjörnar utanför sitt hus.

Hans fru fick en chock när hon gick ut ur huset. En isbjörnshona och hennes unge gick omkring på bara fyra meters avstånd. Men Henrik Isaksen sköt inte björnarna på en gång. Selvstyret måste först ge sitt tillstånd.

En fullvuxen isbjörn med en unge är farlig och man kunde inte ha dem gående i bygden.

Huvud, skinn och magsäckarna skickades till Nuuk för närmare undersökningar. Bygdens invånare inviterades till lunch med isbjörnskött.

Henrik Isaksen, som snart fyller 60 år, har alltid varit fångstman men aldrig upplevt något liknande. Han har aldrig tidigare skjutit en isbjörn och den här händelsen kommer han aldrig att glömma. Det var en fantastisk upplevelse att komma så nära in på ett så mäktigt djur.

Isbjörnarna hade under natten brutit sig in i ett förråd och ätit sälkött.

Kinesiska språkstudier populära

Den grönländska gruvindustrin blir i framtiden arbetsplats för tusentals kineser.

Dessa gästarbetare kan varken grönländska, danska eller engelska. Så det blir i stället grönländarna som får lära sig mandarin. Det har nu blivit en trend, framför allt bland de välutbildade, att kasta sig in i det svåra kinesiska språket på fritiden. Och barnen följer efter. I höstas inrättades en barngrupp och det var 24 skolbarn som anmälde sig. När den väl startade var det dock bara fem som dök upp.

Och läraren Qian Zeng är nöjd med sina elever. Han tycker att de gör stora framsteg.

Danskarna stöder Grönlands rättigheter

Jyllandsposten har gjort en opinionsmätning som visar stor uppslutning bland danskarna kring den grönländska befolkningens rätt till undergrunden.

Trots den senaste tidens hetsiga debatt i Danmark om rigsfælleskabet och vem som har rätt till den grönländska undergrunden så anser drygt 70 procent av danskarna att det var helt okej att ge Grönland rätten till landets råvarutillgångar när lagen om selvstyre infördes 2009. Något som överraskade Dansk Folkeparti som var det enda partiet i Folketinget som röstade emot denna lag. Desto nöjdare är ledarna för de största partierna på Grönland, Kuupik Kleist och Aleqa Hammond.

Kuupik Kleist (IA) säger till Jyllandsposten att råvarufrågan varit på tapeten i många år men att en del danska politiker nu vaknat upp ur en törnrosasömn. Det verkar som de tror att oljan redan flyter längs gatorna och att vi alla går med guldkedjor om halsen.

Han får medhåll av Aleqa Hammond (Siumut) som gläder sig åt att dela tanken med danskarna att Grönland självt ska råda över sina naturresurser. En önskan om ekonomisk oavhängighet delas av båda befolkningarna.

Gripande dokumentär om försoning

Regissören och antropologen Ivalo Frank har gjort en gripande dokumentärfilm om grönländska rättspsykiatriska patienter i Danmark. En film som tar upp isolationens förbannelse och nödvändigheten av försoning.

Dessa patienter lever, enligt avtal med Selvstyret, på en stängd psykiatrisk avdelning i Risskov utanför Århus. Inlagda på obestämd tid och i stort sett utan kontakt med Grönland. Ett förhållande som sträcker sig långt bortom FN:s bestämmelser.

Ivalo Frank har ett viktigt budskap som tränger sig på trots den lågmälda tonen. Ett budskap, som förutom längtan till Grönland, visar på försoningens nödvändighet i ett sammanhang som sträcker sig långt ut över Grönland, Danmark och förhållandena i rigsføllesskabet.

Omänskligt hårt

Hon vill visa att ingen människa förtjänar ödet att som grönländsk rättspsykiatrisk patient bli inlåst på avdelning R3 i Risskov.

Det är inte ”onda” människor som är problemet, enligt henne. ”Demonen” i filmen är en människa som det gått fruktansvärt galet för och som därför mer än något annat önskar sig en försoning med familjen, vänner och offren hemma i

Regissören Ivalo Franks nya dokumentär handlar om grönländska rättspsykiatriska patienter inom den danska psykiavården.

Grönland. Deportationen och isoleringen upplevs som ett gruvligt tilläggsstraff.

Filmerna vill dra igång en debatt om att uppföra en stängd institution på Grönland. Planer har funnits länge men verkställandet skjuts hela tiden upp. Nu ger Ivalo Frank ett ansikte till en glömd grupp och efter att filmerna visats i Köpen-

hamn och Århus har mycket börja hända. Patienterna har själva fått se filmerna och den har också visats vid Herstedtsfängelset för grova grönländska brottslingar. I sommar kommer den till Nuuk och den enda ”censuren” i filmerna är att just patienter från Nuuk klipps bort.

Hårdare regler för kryssningsfartyg

Danska Folketinget vill till hösten införa tuffare regler för kryssningsseglatser i grönländska vatten och strama sjölagen.

Förslaget har tagits väl emot av Inuit Ataqatigiits medlem i Folketinget, Sara Olsvig.

Reformen innebär bl a att myndigheterna kan kräva att stora kryssningsfartyg koordinerar sina seglatser så att fartygen kan komma till varandras undsättning vid en förlisning. Lotsplikt ska införas för fartyg med över 250 passagerare. Stora kryssningsfartyg får inte lov att segla vart de vill om de inte är byggda med förstärkt skrov. Kanske blir det tal om obligatoriska rutten.

Förslaget till reformen har lagts efter en längre tids debatt om sjösäkerheten i Arktis. Det har dock bemötts med skepsis av turistrådet Visit Greenland. Där fruktar man att kryssningsfartygen väljer bort Grönland då det blir för dyrt. Visit Greenland föreslår en zonordning där kraven på kryssningsfartygen varierar

utifrån var de seglar. Seglar ett fartyg i isfyllt vatten kan myndigheterna kräva att kaptenen har grundlig kunskap om det

lokala farvattnet och att båten är förstärkt för isfart. Visit Greenlands modell har dock inte vunnit genklang.

Dubbelt rättssystem på Grönland

I Videnskab.dk kan man läsa att Grönlands rättssystem är grundat på gamla föreställningar från kolonialtiden. En sådan föreställning är att grönländare är ett speciellt folk vars livsuppfattning och moral är sprungen ur naturens hårda livsvillkor.

Polishistorikern Frederik Strand menar där att uppfattningen om grönländarnas speciella karaktär går tillbaka till missionären Hans Egede som kom till Grönland 1721.

Han beskrev grönländarna som kalla och oemottagliga för evangeliet. Ett naturfolk som borde särbehandlas.

Hans Egede var vid sidan av missionen också kungens representant, något som gav honom den dömande myndigheten. Han hade dock inte kungens mandat att lägga sig i grönländarnas religiösa rättssystem. Två rättssystem fick därför lov att existera sida vid sida och Hans Egedes dömande makt begränsades till utsända danskar och norrmän.

1782 fastslogs att Grönlands dubbla rättssystem skulle gälla. Danmark hade en hel del att vinna på detta. Den Kongelige Grønlandske Handel måste stärka sin konkurrenskraft gentemot engelska och holländska handelsbolag. Därför var det viktigt att det rådde lugn i den grönländska befolkningen så att den kunde leverera de varor som danskarna frågade efter. På den politiska agendan stod också att man skulle värna de svaga i samhället. Upplysningstiden förespråkade att naturfolk hade en ursprunglig karaktär som var opåverkad av civilisationen.

Grönländarna behöll sitt eget rättssystem tills Danmark fick sin grundlag 1849.

Missionären Hans Egede ansåg att grönländarna var oemottagliga för evangeliet.

En rad institutioner skapades som skulle underlätta för grönländarna att själva ta itu med brottslighet.

1948 utsåg regeringen tre experter som skulle kartlägga grönländsk rättspraxis. Grönland skulle få en ny brottsbalk. Denna tog fasta på gamla grönländska sedvänjor. Experterna ansåg att den grönländska kulturen hade en mer lättsinnig sexualmoral där bl a sexuellt missbruk av barn och våldtäkt betraktades med mildare ögon. Lagstiftningen väckte stark kritik i Grönland och blev upphävd när en grupp barn på ett dagis fick gonorré i början av 60-talet.

1963 infördes fängelsestraff. Ändå utdöms sådana straff sällan. En orsak sågs vara att man i äldre tider behövde

den dömdes arbetskraft på boplatsen. Vanligtvis försöker man snabbt att integrera förbrytarna i samhället igen. Ofta genom att förflytta dem till en annan ort. En uppfattning är att grönländarna far illa av att spärras in eftersom de är ett fria vidernas folk.

Frederik Strand nämner boken Fröken Smillas känsla för snö som ett bra exempel på hur allmänheten ser på naturmänniskan. Han avslutar sin artikel med att säga att det grönländska rättssystemet fortfarande bär runt på en massa gammalt tankegods från den danska kolonialtiden. Och ofta har grönländarna själva svårt att förstå danskarnas sätt att tolka det grönländska rättssystemet.

Fotboll på inlandsisen

I mitten på mars utspelas en ovanlig fotbollsmatch i Kangerlussuaq. Banan ligger på inlandsisen och deltagarna är inte några vanliga fotbollsspelare.

Det ena laget är oldboys från Danmark som vill förändra världen genom sport. Motståndarlaget består av framträdande personligheter från Grönland.

2009 började det danska laget spela för välgörenhet första gången. De senaste fyra säsongerna har de samarbetat bl a med Röda Korset och Unicef och donerat 3 365 000 dkr till sportutrustning, hus och vaccinationer till barn och unga i Afrika.

I flera år har laget haft ögon på Grönland och menar att nu är tiden inne att ge tusentals barn och unga glädje av lagets

arbete. Fotbollsutrustning värd en miljon dkr överlämnar dessa oldboys till Grönland.

Projekt StøtGrønland hjälper barn

och unga i lokalsamfundet. I enlighet med traditionen ska laget spela mot en rad kända personer. Inlandsisen blir nu underlag vilket står i skärande kontrast till matcherna på de brännheta banorna i Dubais öken för ett år sedan. Grönländska deltagare är Bjartus Nolsøe, Aaja Chemnitz Larsen, Julie Berthelsen, Minik Dahl Høegh, Carsten Bang och Palle Christiansen.

Oldboyslaget ska också hålla en barn-dag där barnen får delta i en fotbollsskola och ta emot sportutrustning från projektet StøtGrønland, allt i enlighet med lagets mission att hjälpa barn och unga att utöva en sport och överbrygga kulturella och ekonomiska gränser.

Sista sidan...

Skådespelerskan Varste Berndtsson

Årsmöte lördag den 23 mars kl 14

Mötet äger rum i Stockholm på Helgagatan 36 ingång 9, 1/2 tr ned t.h. Efter förhandlingarna serveras fika till självkostnadspris och därefter tar skådespelerskan

Varste Berndtsson över scenen.

Hon kommer att berätta om Fyra Årstiders barndomsminnen från den västgrönländska bygden Saqqaq varefter hon avslutar med maskdans. Varstes inslag beräknas starta omkring kl 15 och då är även icke medlemmar välkomna. Men anmäl gärna till sylvia.hild@comhem.se eller tel 070-303 96 30

Grönland i förändring – ett bildföredrag

Torsdagen den 11 april kl 18:00 i lokalen Baltzar, Baltzar von Platens gata 11 i Stockholm.

Konstnären Erja-Riitta Salonen har besökt Grönland flera gånger och hennes Grönlandsfotografier har varit med på flera utställningar i Danmark, Finland och Sverige, bl.a. Liljevalchs vårsalong. Kom och se när Erja-Riitta visar sina bilder från Grönland – över 13 år – och hur Grönland har förändrats under tiden. Den globala uppvärmningen och globaliseringen har lämnat synliga intryck i grönländska landskapet, människor, kulturen och livet.

Medarbetare sökes

Joel och Sylvia som gör Iluliaq skulle verkligen uppskatta om fler medlemmar

ville medverka i redaktionen.

Ibland känner vi oss lite trötta och skulle vilja lätta på vår arbetsbörda. Det handlar inte i första hand om att skriva reportage utan om att söka lämpliga nyheter på nätet och i andra media, översätta dem till svenska och redigera dem till läsbart skick. Detta kräver förstås att man har skrivvana och förstår danska och engelska. Det är en rolig uppgift därför att då "tvingas" man hålla sina grönländskunskaper levande och ibland kan man t o m träffa på något riktigt spännande. Som t ex i detta nummer där du kan läsa hur Grönland odlar jordgubbar i containers. Är du intresserad så hör av dig till Joel Åsblom eller Sylvia Hild.

Föreningen på webben

På vår hemsida sverigegrönland.com samt på Facebook (sök Föreningen Sverige-Grönland) kan du läsa vad som händer i föreningen.

Ibland hinner vi inte ut med programnyheter i Iluliaq utan då måste du aktivt bevaka hemsidan.

Lokal föreningsaktivitet

Funderar du på att anordna ett grönländsprogram på din hemort.

Styrelsen kan kanske hjälpa till. Ring till Sylvia Hild tel 08-640 06 14.

Konstnären Erja-Riitta Salonen visar nu sina grönländsbilder i Stockholm.